

УДК 378

РОЛЬ АУТЕНТИЧНИХ НЕІГРОВИХ ФІЛЬМІВ У ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ КОРЕКЦІЙНИХ ПЕДАГОГІВ

Діброва М.Ю., старший викладач кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін

Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія

У статті розглядається роль аутентичних неігрових фільмів у формуванні іншомовної комунікативної компетентності майбутніх корекційних педагогів. Розкрито дидактичні функції аутентичних неігрових фільмів, їх особливості та значення у набутті комунікативної компетентності, особлива увага акцентується на основних етапах використання аутентичних неігрових фільмів у роботі зі студентами. У статті висвітлені фактори, які визначають користь від використання навчальних фільмів, а також важливість соціокультурної та соціолінгвістичної інформації у фільмі для навчання корекційних педагогів іноземної мови.

Ключові слова: *іншомовна компетентність, корекційний педагог, аутентичні неігрові фільми, динамічність, контент фільму.*

В статье рассматривается роль аутентичных неигровых фильмов в формировании иноязычной коммуникативной компетентности будущих коррекционных педагогов. Раскрыты дидактические функции аутентичных неигровых фильмов, их особенности и значение в приобретенные коммуникативной компетентности, особое внимание акцентируется на основных этапах использования аутентичных неигровых фильмов в работе со студентами. В статье освещены факторы, определяющие пользу от использования учебных фильмов, а также важность социокультурной и социолингвистической информации в фильме для обучения коррекционных педагогов иностранного языка.

Ключевые слова: *иноязычная компетентность, коррекционный педагог, аутентичные неигровые фильмы, динамичность, контент фильма.*

Dibrova M.Yu. THE ROLE OF AUTHENTIC NON-GAMING FILMS IN THE FORMATION OF THE FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE CORRECTIONAL TEACHERS

The article examines the role of authentic non-fiction films in the formation of foreign-language communicative competence of future correctional teachers. The didactic functions of authentic non-fiction films are revealed, their peculiarities and significance in acquired communicative competence, special attention is focused on the main stages of the use of authentic non-fiction films in work with students. The article highlights the factors that determine the benefits of using educational films, as well as the importance of socio-cultural and sociolinguistic information in the film for teaching correctional teachers of a foreign language.

Key words: *foreign language competence, correctional teacher, authentic non-fiction films, dynamism, content of the film.*

Постановка проблеми. Формування комунікативної компетентності є головною метою у вивченні іноземної мови. Неможливо оволодіти іноземною мовою у відриві від реальної дійсності, яку диктують сучасні умови життя. Комунікативна компетентність у наш час стає частиною міжкультурної комунікації, це зумовлює необхідність оволодіння здібностями щодо мовної взаємодії з представниками іншої культури.

Формування у студентів національно-культурного компонента іншомовної компетентності включає не тільки знайомство з історією, традиціями, видатними особистостями країни, мова якої вивчається, але й знання, які будуть необхідні безпосередньо у спілкуванні. Отже, однією з актуальних проблем у викладанні іноземної мови є необхідність більш глибокого вивчення світу носіїв мови.

Оволодіння іншомовною комунікативною компетентністю як засобом міжнародного спілкування неможливе без знання соціокультурних особливостей країни, мова якої вивчається. Не може існувати культура мови без вміння використовувати стилі мови, без розуміння етикетності мовного висловлювання. Розуміння особливостей різних стилів мови і стилів мовлення в їх тісній взаємодії сприяє ефективності комунікації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різним аспектам підготовки корекційних педагогів приділяли увагу такі вчені, як В. Бондар, Т. Дегтяренко, С. Миронова, Н. Пахомова, С. Яковлева та ін. Однак спектр порушень розвитку дітей, умови середовища, контингент студентів, які обирають спеціальну освіту своєю майбутньою

професією, постійно змінюються, і проблема професійної підготовки корекційних педагогів є дуже актуальною.

Постановка завдання. У підготовці корекційного педагога важливими є опанування педагогічною майстерністю, яку розуміють як високий рівень творчого опанування сучасного арсеналу засобів педагогічної дії, ефективне вживання їх у процесі всієї діяльності, а також педагогічною технікою. Сьогодні однією з найважливіших складових частин професійної компетентності корекційного педагога є іншомовна комунікативна компетенція. Але у сучасній методичній літературі проблемі формування цієї компетенції приділена недостатня увага.

Виклад основного матеріалу. Одним із найбільш ефективних засобів формування компетентності у студентів є аутентичні кіно-, відео-, телефільми, які можна розглядати як своєрідні ретранслятори національної культури, якщо під терміном «культура» розуміти «певну сукупність соціально надбаних і трансльованих із покоління в покоління значущих символів, ідей, цінностей, звичаїв, традицій, норм і правил поведінки, за допомогою яких люди організують свою життєдіяльність» [3, с. 34].

Дослідження останніх років характеризуються зростанням інтересу вчених до вивчення використання відеоматеріалів у вивченні іноземної мови. Праці К. Карпова, М. Ляхвицького, А. Лур'є, І. Бех присвячені проблемам методики використання відеоматеріалів у навчальному процесі.

R. Cooper, M. Lavery досліджували роль кіноматеріалів на заняттях з іноземної мови. Вони дійшли висновку, що сприйняття на слух тексту фільму сприяє підготовці студентів до розуміння мови різних людей [1, с. 27].

C. Stempleski оцінює фільми як найкращий засіб (після справжніх життєвих ситуацій) презентації мови в ситуативному контексті в аудиторії [2, с. 41].

Робота з художніми ігровими фільмами достатньо широко висвітлена у методичній літературі, тому у цій статті буде розглянута робота з аутентичними неігровими відеоматеріалами: документальними, документально-публіцистичними, навчальними фільмами.

Використання аутентичних неігрових фільмів під час занять має великий мотивуючий потенціал: від предмета – до його осмислення – до побудови внутрішнього мовлення. Такий механізм розуміння має багато спільного з сприйняттям реальної дійсності. Але, на відміну від реальних ситуацій спілкування, навчальний процес

із використанням аутентичних неігрових фільмів має деякі переваги. Викладач може підготувати студентів до показу, вибрати для показу епізоди, а не весь фільм, під час показу він може зупинити фільм, демонструвати фільм без звуку, спонукаючи студентів коментувати побачене, декілька разів подивитися деякі уривки тощо.

Дуже важливо під час вибору відеоматеріалу враховувати рівень володіння іноземною мовою та вікові особливості студентів. Доцільно підбирати відеоматеріал відповідно до інтересів, потреб і спеціалізації студентів, враховуючи їх здатність сприймати ту чи іншу лінгвістичну інформацію. Сцени з фільму повинні стати поштовхом до комунікативної активності [4, с. 52].

Іншим важливим фактором роботи з аутентичними неігровими фільмами на занятті є врахування основних вимог навчальної програми у формуванні іншомовної комунікативної компетентності. Отже, фільм як додатковий засіб навчання, що сприяє кращому засвоєнню нового матеріалу, повинен відповідати лексичному матеріалу теми, яка вивчається.

Однією з основних переваг відеоматеріалів є те, що їх використання під час заняття дозволяє реалізувати важливий дидактичний принцип – принцип наочності, який втілює поєднання в навчанні словесного опису об'єкта, який досліджується, та чуттєвого досвіду студента щодо нього.

Психологічна та дидактична цінність наочності фільму полягає у тому, що вона допомагає уникнути формалізму у значеннях іншомовних слів. Кожен предмет або явище реальної дійсності існує у світі незалежно від того, хто його пізнає. Під час навчання іноземною мовою явища, які вивчаються, найчастіше не фігурують у навчальному процесі, а лише словесно описуються. Правильність і точність такого опису бувають різними за своєю адекватністю та достатністю [5, с. 43].

Ще однією з переваг аутентичних неігрових фільмів є їх динамічність, яка є основною характерною рисою живого спілкування. Динамічність фільму надає мовленню наочності, яку не можна досягнути будь-якими статичними зображеннями.

Таким чином, використання фільмів у процесі навчання іноземною мовою сприяє реалізації найважливішої вимоги комунікативної методики – індивідуалізації навчання та розвитку вмотивованості мовленнєвої діяльності студентів. Але мотивація до спілкування може виникнути лише в умовах реальної дійсності, а фільм надає можливість змоделювати таку дійсність у немовному середовищі в навчальних цілях, створити

нові ситуації для розвитку мови і стимулювати спонтанну непередбачену розмову.

Заняття з використанням аутентичних неігрових фільмів урізноманітнюють звичайний навчальний процес і звертають увагу студентів на новий вид роботи. Емоційна привабливість таких занять позитивно впливає на формування інтересу до вивчення іноземної мови.

Також під час перегляду аутентичних неігрових фільмів можна спостерігати процес інтенсифікації навчання. Під час перегляду фільму в аудиторії виникає атмосфера спільної пізнавальної діяльності. У таких умовах навіть неухвильний студент стає уважним довільно.

Ще однією з навчальних особливостей занять із використанням аутентичних неігрових фільмів є те, що вони розкривають значення нової лексики, допомагають розрізнити стилістичне забарвлення слів. Аутентичний неігровий фільм є зразком сучасного монологічного і діалогічного мовлення та знайомить із діалектами іноземної мови.

Аутентичний неігровий фільм як навчальний засіб виконує певні дидактичні функції:

- навчально-інформаційну – фільм служить джерелом нових знань загальнонавчального характеру;
- ілюстративну (наочну) – фільм створює візуально-слухову опору під час пояснення нового фонетичного, лексичного та граматичного матеріалу;
- комунікативну – він забезпечує необхідні мовні ситуації для організації мовлення.

Сьогодні викладач має великий вибір аутентичних неігрових фільмів для вивчення іноземної мови, але для формування комунікативної компетентності у майбутніх корекційних педагогів слід проводити відбір фільмів з урахуванням таких вимог:

- відповідність мовного контенту фільму рівню комунікативної компетентності студентів, їх інтересам;
- наявність істотного навчального, виховного потенціалу у змісті фільму;
- відображення у фільмі сучасної реальності іноземного суспільства;
- наявність соціокультурної та соціолінгвістичної інформації, яка відображає різні сфери спілкування.

Ефективність використання аутентичних неігрових фільмів залежить від раціонально розрахованої структури заняття і від підготовки викладача до нього. Підготовка викладача включає такі етапи:

- добірка відеоматеріалу;
- робота з відеотекстом;
- розробка комплексу вправ;

- підготовка роздаткового матеріалу;
- розподіл часу на кожен етап заняття;
- перевірка доступності та справності апаратури до демонстрації.

Документальні, документально-публіцистичні та навчальні фільми достатньо тривалі за часом і мають добре сплановану структуру, що полегшує їх поділ на частини. Найчастіше вони надають фактичну інформацію або різні думки щодо одного предмета або явища, розрізняючись за стилем, змістом і метою створення. Фільми можуть розповідати про відомих людей, міста, історичні події, країни, соціальні проблеми, природу тощо.

Ці фільми зазвичай коротші за художні фільми і, з погляду мови, нескладні для розуміння. Вони містять мінімальну кількість фразеологізмів, у них відсутній сленг і розмовна лексика, стиль оповіді спокійний, а темп мовлення не високий. Документальні фільми є додатковим джерелом інформації і знань у різних сферах, які цікаві студентам.

Робота з аутентичними неігровими фільмами передбачає 3 етапи: додемонстраційний, демонстраційний, післядемонстраційний. Система вправ у цілому подібна до системи вправ для ігрових фільмів, але має ряд особливостей.

Додемонстраційний етап. До вибору вправ для цього етапу слід ставитися з урахуванням професійної зацікавленості студентів. Зокрема, загальну інформацію про предмет фільму можна надати у вигляді міні-презентацій, які студенти готують під час самостійної роботи. Викладач також може сам підібрати статтю, яка висвітлює ту саму проблему, про яку йдеться у фільмі, але бажано, щоб і стаття, і фільм відображали різні версії вирішення проблеми. Відбір лексичних одиниць також важливо здійснювати з урахуванням спеціалізації студентів, для яких готується фільм, це терміни, фразеологізми, ідіоми.

Демонстраційний етап. Під час перегляду аутентичних неігрових фільмів можна запропонувати студентам виконати такі завдання:

- написати план фільму, де будуть відображені основні події фільму, з урахуванням прикладів, які підтверджують чи спростовують основні ідеї;
- надати студентам готовий план і дати завдання запам'ятати якомога більше інформації за кожним пунктом плану;
- якщо у фільмі багато таблиць, малюнків, графіків, зупинити перегляд і запропонувати студентам прокоментувати побачене.

Післядемонстраційний етап. Після перегляду рекомендовано:

- обговорити висновки, зроблені автором;
- порівняти факти, результати і висновки;
- запропонувати студентам знайти паралелі у нашій країні і порівняти з фактами, наданими у фільмі;
- зробити аналіз аспектів соціолінгвістичної тематики (жести, міміка);
- провести рольове читання тексту з метою імітації фонетичних особливостей іноземної мови.

Висновки. Таким чином, у сучасних умовах розвитку суспільства питання формування іншомовної комунікативної компетентності у майбутніх корекційних педагогів є дуже важливим. З розвитком технологій використання аутентичних неігрових фільмів стає сучасним та ефективним засобом навчання іноземної мови. Демонстрація аутентичних неігрових фільмів значно підвищує мотивацію студентів, рівень володіння лексичними, мовленнєвими та комунікативними навичками, розвиває навички аудіювання, збільшує обсяг і підвищує рівень навчального матеріалу, що сприяє інтенсифікації навчального процесу та створює сприятливі умови для

формування іншомовної комунікативної компетентності.

На сучасному етапі розвитку методичного забезпечення навчального процесу є дуже актуальним створення методичних посібників із роботи з аутентичними неігровими фільмами та їх використання у вищих навчальних закладах.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Cooper R., Lavery M., Rinvolutri M. Oxford: Oxford University Press, 1996. 112 с.
2. Stempleski S., Tomalin B. Video in Action: Recipes for Using Video in Language Teaching. New York: Prentice Hall, 1990. 127 p.
3. Мисечко О.В. Нові інформаційні технології в процесі навчання іноземної мови. Іноземні мови. 2010. Вип. 3. С. 34–36.
4. Общевропейские компетенции владения иностранным языком: Изучение, обучение, оценка. М.: Изд-во МГЛУ, 2013. 256 с.
5. Практичний курс методики викладання іноземних мов / під заг. ред. І.М. Андрисян. Мінськ: Тетра Системс, 2009. 288 с.
6. Яхунів Т.О., Верисокін Ю.І. Типологія кіноінформації та її використання для навчання лексики соціокультурним компонентом. Іноземні мови. 2000. Вип. 3. С. 33–38.